

Sygn. akt I ACa 34/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jurkowicz
Sędziowie:	SSA Adam Jewgraf SSA Walter Komorek (spr.)
Protokolant:	Joanna Skuza

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **C. Ś.**

przeciwko **(...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda i zażalenia strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 8 listopada 2011 r. sygn. akt I C 166/10

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie V w ten tylko sposób, że kwotę 4.812 zł obniża do kwoty 2.400 zł;**
- 2. dalej idące zażalenie strony pozwanej a w całości apelację powoda oddala;**
- 3. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2011 r. wydanym w sprawie I C 166/10 Sąd Okręgowy w Opolu:

- w pkt I zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda C. Ś. kwotę 37.209,04 zł (trzydzieści siedem tysięcy dwieście dziewięć złotych 04/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 maja 2009 r. co do kwoty 17.184,37 zł, od dnia 21 lutego 2010 r. co do kwoty 436,97 zł, od dnia 25 października 2011 r. co do kwoty 19.587, 70 zł;
- w pkt II zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda C. Ś. kwoty po 890 zł (osiemset dziewięćdziesiąt złotych) miesięcznie płatne do dnia 10-go każdego miesiąca, poczynając od dnia 1 listopada 2011 r.;
- w pkt III umorzył postępowanie co do kwoty 18.301,26 zł;

- w pkt IV dalej idące powództwo oddalił;
- w pkt V zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda C. Ś. kwotę 4.812 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

W apelacji od tego wyroku powód zarzucił:

- rażąco naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 § 2 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda niepełnego odszkodowania z tytułu wyrównania utraconych dochodów za okres od września 2003 r. do grudnia 2009 r., tj. zaniżonego co najmniej o kwotę 14.249,65 zł, albowiem w istocie prawidłowa wartość utraconych w tym okresie przez powoda dochodów (i to po odliczeniu już otrzymanego zasiłku chorobowego) wynosi 56.648,12 zł, co po odjęciu wypłaconej już przez pozwanego kwoty 14.818,99 zł daje różnicę w kwocie 41.829,13 zł ($56.648,12 \text{ zł} - 14.818,99 \text{ zł} = 41.829,13 \text{ zł}$) i w tej właśnie wysokości powinno być zasądzone na rzecz powoda odszkodowanie z tytułu utraconych dochodów, a nie kwota 17.184,37 zł;
- naruszenie art. 817 k.c. w związku z art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz w związku z art. 455 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż powodowi nie należy się kwota 1070,68 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od wypłaconych przez pozwaną ze zwłoką świadczeń (wyliczonych od kwoty 11.500 zł od dnia 18 czerwca 2004 r. do dnia 4 listopada 2004 r. – pkt I pozwu; od kwoty 5725,52 zł od dnia 8 maja 2009 r. do dnia 31 lipca 2009 r. i od kwoty 97,47 zł od dnia 8 maja 2009 r. do dnia 28 sierpnia 2009 r.);
- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. oraz art. 162 k.p.c. poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów, polegające na sprzeczności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie i błędnym uznaniu opinii biegłego w zakresie rachunkowości dr R. P. za „wyczerpującą, w pełni logiczną i nie budzącą wątpliwości oraz nie zawierającą błędów matematycznych i innych, sporządzoną rzetelnie i z całkowitą starannością, podległą przy tym prawom ekonomii”, gdy tymczasem przedmiotowa opinia – zdaniem skarżącego – takich walorów nie posiada w zakresie ustalenia wysokości utraconych przez powoda dochodów w okresie od września 2003 roku do grudnia 2009 roku, co potwierdziły zarzuty powoda zgłoszone do tej opinii w piśmie procesowym z dnia 14 lutego 2011 r. uzasadniające powołanie innego biegłego, który to wniosek Sąd Okręgowy bezzasadnie oddalił;
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu (w ślad za wadliwą w tym zakresie opinią biegłego z dziedziny rachunkowości), że w okresie od września 2003 r. powód utracił łącznie dochody netto w wysokości 46.253,01 zł, co po odjęciu wypłaconej już przez pozwanego kwoty 14.818,99 zł i otrzymanego przez powoda w tym okresie zasiłku chorobowego w wysokości 14.249,65 zł, miało dawać podstawę do wypłaty na rzecz powoda dodatkowo 17.184,37 (zgodnie z wyrokiem Sądu I instancji), gdy tymczasem prawidłowo wyliczona wysokość utraconych dochodów w tego okresu (i to po odliczeniu zasiłku chorobowego) powinna wynosić 56.648,12 zł, co po odjęciu wypłaconej już przez pozwanego kwoty 14.818,99 zł powinno dawać kwotę należnego odszkodowania wynoszącą 41.829,13 zł.

Mając powyższe na uwadze, powód wniósł o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w pkt I poprzez zasądzenie na jego rzecz dodatkowo od pozwanego kwoty 15.320,33 zł, w tym odszkodowania w kwocie 14.249,65 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 maja 2009 r. do dnia zapłaty oraz skapitalizowanych odsetek, liczonych jak wyżej, w łącznej kwocie 1.070,68 zł oraz w pkt V poprzez zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu za I instancję stosownie do ostatecznego wyniku sprawy, nadto o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części (pkt IV i V) i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Z kolei pozwany, zaskarżając pkt V wyroku Sądu Okręgowego w części dotyczącej kosztów zastępstwa procesowego, wniósł o zmianę kwestionowanego postanowienia poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.121,27

zł, w miejsce zasądzonej tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwoty 2.417 zł oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwoty 2.495,73 zł.

Zaskarżonemu postanowieniu pozwany zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to przepisu art. 100 k.p.c. poprzez niewłaściwe, nieadekwatne do wysokości żądanych roszczeń i zasądzonych kwot, ustalenie stosunku procesowego, w jakim powód wygrał sprawę oraz poprzez niewłaściwe dokonanie stosunkowego rozdzielenia kosztów zastępstwa procesowego nieadekwatne do wyników postępowania, czego skutkiem było zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w nieprawidłowej, zawyżonej wysokości oraz nie zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości odpowiadającej wynikowi sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy zebrał wystarczający materiał dowodowy, poczynił na jego podstawie prawidłowe ustalenia faktyczne i wyciągnął wnioski odpowiadające tym ustaleniom. Sąd Apelacyjny je podziela, co odnosi się zarówno do ustaleń faktycznych, jak i do towarzyszącej im oceny prawnej. Powód nie bierze pod uwagę faktu, iż na rozprawie w dniu 25 października 2011 r. cofnął częściowo powództwo o odszkodowanie z tytułu dochodów utraconych w okresie wrzesień 2003 – grudzień 2009 i ostatecznie domagał się z tego tytułu kwoty 31.434,02 zł. A zatem całkowicie bezpodstawnym jest wyliczenie przez powoda w apelacji przedmiotowego odszkodowania od kwoty 56.648,12 zł.

Zgodnie z art. 383 k.p.c., w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Proces cywilny charakteryzuje się dynamiką. W jego toku może dochodzić do zmian przedmiotowych, które w postępowaniu apelacyjnym podlegają ograniczeniom wskazanym w tym przepisie. Choć apelacja zmierza do ponownego rozpoznania sprawy, a nie tylko do sprawdzenia wyroku na tle materiału procesowego, którym dysponował Sąd I instancji, to jednak postępowanie apelacyjne zawiera pewne ograniczenia w porównaniu z postępowaniem przed sądem niższym. Przedmiotem procesu przed sądem odwoławczym może być bowiem w całości lub części tylko to, co było przedmiotem procesu przed I instancją albo to, co się z nim stało do chwili zamknięcia rozprawy w tej instancji. Dlatego też w II instancji nie można rozszerzać żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Zmiana powództwa jest zatem dopuszczalna tylko przed sądem I instancji. W niniejszej sprawie powód ograniczył żądanie pozwu do kwoty 31.434,02 zł ze wskazaniem, iż dotyczy to dochodów utraconych w okresie wrzesień 2003 roku – grudzień 2009 roku. Z jednej strony w apelacji powód na wstępie zgadza się z odliczeniem zasiłku chorobowego za powyższy okres - 14.249,65 zł, a już w zakończeniu pisze, iż ta ostatnia kwota została niesłusznie odliczona od kwoty 31.434,02 zł. Ów brak zgody na odliczenie przejawiał się w postępowaniu apelacyjnym w ten sposób, że z powołaniem się na prywatne opinie rzeczoznawców powód dokonuje odliczeń nie od kwoty 31.434,02 zł, ale od ustalonej w tych prywatnych opiniach załączonych do apelacji kwoty 56.648,12 zł stanowiącej rzekomo – wbrew opinii biegłego sądowego R. P. – sumę utraconych dochodów za powyższy okres. Tymczasem na posiedzeniu w dniu 25 października 2011 r. pełnomocnik powoda oświadczył w jego imieniu, iż „uwzględniając opinię biegłego R. P., powód cofa częściowo powództwo (...) i zamiast kwoty 48.972,25 zł domaga się kwoty 31.434,02 zł z odsetkami od dnia 28 maja 2009 r. do dnia zapłaty”.

Odnośnie do roszczenia o skapitalizowane odsetki należy wskazać, iż powód ani w pozwie, ani w toku całego procesu nie sformułował roszczenia w tym zakresie w sposób prawidłowy – tj. w myśl przepisu art. 19 § 1 k.p.c. i art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. jako określonej kwoty pieniężnej. A zatem odsetki te nie stanowiły przedmiotu procesu, gdyż roszczenie o ich zapłatę nie zostało prawidłowo sformułowane. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zasadnie ich nie uwzględnił w orzeczeniu – przedmiot orzekania nie może być bowiem różny od przedmiotu procesu. Nadto skapitalizowane odsetki nie zostały ujęte przez powoda w wysokości dochodzonych roszczeń – nie zostały uwzględnione w wartości przedmiotu sporu. Granice żądania określają również wysokość dochodzonych roszczeń. Sąd zatem nie może zasądzać ponad żądanie, a więc zasądzać roszczenia w wysokości większej niż żądał tego powód.

Na częściowe uwzględnienie zasługuje natomiast zażalenie strony pozwanej. Powód wygrał proces w 31% i w takim procencie może żądać zwrotu opłaty sądowej od pozwu (2.395 zł), wydatków na biegłych (1.400 zł) oraz zwrotu

kosztów zastępstwa procesowego (1.100 zł). Z kolei pozwany wygrywający spór w 69% może domagać się z tego ostatniego tytułu 2.500 zł. Przeciwwstawiając te kwoty pozwany winien zwrócić powodowi tytułem zwrotu kosztów procesu 2.400 zł (art. 100 k.p.c.).

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego uzasadniają przepisy art. 385 i art. 98 k.p.c.

bp